

KAN MAN SPRINGE KONFLIKTLØSNINGSTRAPPEN OVER OG GÅ DIREKTE I RETTEN?

Sø- og Handelsretten har fundet i en nylig dom fra juli 2022 trykt i UfR 2022.4723, at en tvistløsningsbestemmelse, der pålagde parterne at gennemføre mediation forud for sagsanlæg, ikke skulle føre til afvisning af et sagsanlæg, selv om der ikke havde været forsøgt mediation.

Sagen angik ikke byggeriet, og parternes aftale var ikke underlagt AB 18. Alligevel er afgørelsen interessant i lyset af, at konfliktløsningstrappen i AB 18-systemet fastslår, at voldgift først kan komme på tale, når de forudgående trin på trappen, herunder eventuelt mediation, har været gennemført.

Foto: wirestorne, freepik.com

Betyder Sø- og Handelsrettens dom, at man i almindelighed kan springe en konfliktløsningstrappe over og gå direkte i (voldgifts)retten?

Om sagen

Sagen var anlagt af en skadesforsikringsvirksomhed under konkurs mod en agentvirksomhed hjemmehørende i Italien. Parternes bagvedliggende tvist angik bl.a. tilbagebetaling af uoptjent agentprovision.

Sagens omdrejningspunkt var formalitetsindsigelser fremsat af den sagsøgte agentvirksomhed om, at sagen skulle afvises. For det første fordi der ikke forinden sagsanlægget var forsøgt mediation som foreskrevet i parternes aftale. For det andet fordi sagen retteligt skulle behandles efter italiensk ret og ved de italienske domstole.

Mediation som “adgangsbillet”?

Parternes aftale indeholdt en bestemmelse om mediation forud for anlæggelse af retssag:

“Where a dispute between the Parties as to this agreement or its implementation is not resolved by mediation then such dispute is subject to the non-exclusive jurisdiction of the courts specified in Section 40.3 of the Schedule, to which the Parties irrevocably submit.”

Der var enighed om, at der ikke var forsøgt mediation.

Konkursboet bestred, at aftalevilkåret om mediation afskar fra at anlægge sagen som gjort. Konkursboet henviste til en tidligere dom afsagt af Sø- og Handelsretten den 20. januar 2015 (trykt i UfR 2015.1412), hvor der blev set bort fra en sammenlignelig klausul om, at parterne skulle søge tvister løst ved mediation forud for sagsanlæg.

Sø- og Handelsretten gav konkursboet medhold i sit synspunkt. I sin begrundelse anfører Sø- og Handelsretten helt kortfattet, at det forhold, at parterne ikke havde forsøgt mediation, ikke i sig selv afskar anlæggelse af sagen *“under de konkrete omstændigheder”*. Sø- og Handelsretten uddyber ikke, hvilke konkrete omstændigheder ved sagen retten har i tankerne.

I øvrigt angik sagen en formalitetsindsigelse på grund af en lov- og værnetingsklausul, som henviser til italiensk ret og italienske domstole. Sø- og Handelsretten gav den sagsøgte agentvirksomhed medhold i denne indsigelse.

Bemærkninger til dommen

Det er klart, at Sø- og Handelsrettens afgørelse om ikke at afvise sagen, selv om parterne ikke havde forsøgt mediation som foreskrevet i aftalen, er konkret begrundet. Det er derimod mindre klart, hvad de afgørende konkrete omstændigheder var. Det skyldes de meget kortfattede præmisser.

Konkursboet havde under sagen tilkendegivet, at boet *“i øvrigt [kan] tiltræde retsmægling ved de danske domstole, hvilket må sidestilles med mediation.”* Hvorvidt Sø- og Handelsretten er enig i det synspunkt, eller baggrunden for resultatet i stedet skal findes i det forhold, at den ene part var et konkursbo, og det derfor var udsigtsløst at tro, at mediation ville føre et resultat med sig, er uklart.

Sammenligner man med Sø- og Handelsrettens dom fra 2015, som konkursboet henviste til, fandt Sø- og Handelsretten i dén sag (heller) ikke grundlag for at afskære sagsøgeren fra at anlægge retssag i en situation, hvor der ikke havde været forsøgt mediation, selv om parternes aftale indeholdt vilkår herom.

2015-dommen er også en konkret afgørelse, men til forskel fra den aktuelle dom, begrundede SØ- og Handelsretten udfaldet i 2015 noget mere udførligt med, at et sagsanlæg var nødvendigt for at afbryde forældelse af sagsøgerens eventuelle krav. Desuden lagde SØ- og Handelsretten vægt på, at der efter sagens anlæg havde været gennemført mægling mellem parterne, der imidlertid ikke resulterede i et forlig af parternes tvist.

2015-dommen efterlader det indtryk, at SØ- og Handelsretten var af den opfattelse, at mediationsklausulen ikke skulle håndhæves efter sin ordlyd som en bindende procesforudsætning, hvis sagsøgeren havde en væsentlig, beskyttelsesværdig interesse i at anlægge sag (konkret hensynet til at undgå forældelse af krav). Den aktuelle dom fra 2022 giver ikke helt samme indtryk og må nok i bedste fald betegnes som en pragmatisk afgørelse.

Det kan i øvrigt undre, at SØ- og Handelsretten tager stilling til betydningen af mediationsklausulen, når SØ- og Handelsretten alligevel afviser sagen med henvisning til værnetingsklausulen til fordel for de italienske domstole. De italienske domstole vil således ikke være bundet af SØ- og Handelsrettens vurdering af betydningen – eller mangel på samme – af parternes aftalevilkår om mediation.

Det antages normalt i retspraksis og juridisk litteratur, at jo mere specifik og detaljeret en flerleddet tvistløsningsklausul/konflikttrappe er, des mere taler for, at den skal håndhæves efter sin ordlyd som en bindende procesforudsætning.

At en tvistløsningsklausul er specifik betyder også, at effektivering af de(t) første trin på konfliktløsnings-trappen vil medføre, at der indtræder (foreløbig) afbrydelse af forældelse af de indtalte krav efter forældelseslovens § 21, stk. 5. Dermed er hensynet, som 2015-dommen søger at tilgodese, ikke (længere) et reelt hensyn – i hvert fald ikke i AB 18-verdenen.

AB 18-systemets tvistløsningsbestemmelser er meget specifikke og detaljerede, og det taler for, at konflikttrappen skal anses som en bindende procesforudsætning, og at manglende iagttagelse af de indledende trin på trappen skal føre til voldgiftssagens afvisning – medmindre altså indklagede undlader at nedlægge afvisningspåstand og accepterer, at man går direkte i voldgift. Udgangspunktet kan således fraviges, hvis der hos parterne ikke eksisterer et reelt ønske om at forhandle, eller hvis der helt åbenlyst ikke er noget at forhandle om.

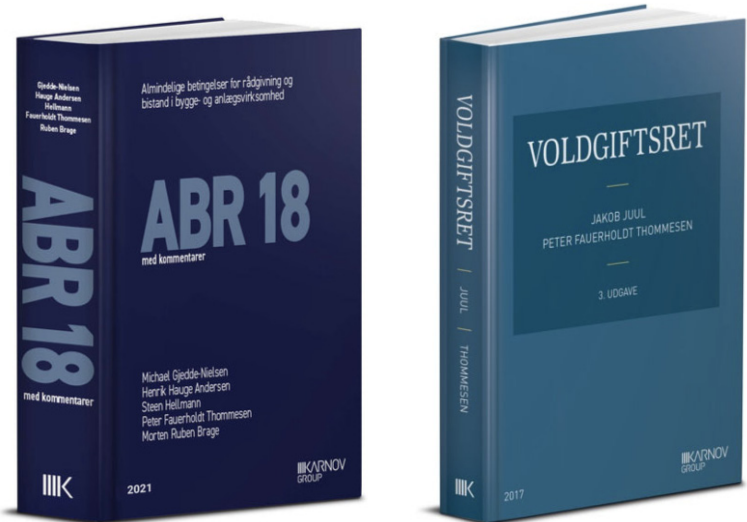
På spørgsmålet om, hvorvidt SØ- og Handelsrettens dom i UfR 2022.4723 betyder, at man kan springe konfliktløsnings-trappen i AB 18-systemet over og gå direkte i voldgiftsretten, må svaret være nej.

Spørgsmål til denne artikel kan rettes til partner Peter Fauerholdt Thommesen (pft@viltsoft.dk) og advokat Sebastian C. Wilk (sw@viltsoft.dk).

Læs mere om konfliktløsningstrappers bindende virkning og forholdet til forældelsesreglerne i bøgerne Voldgiftsret, 3. udg., 2017, s. 40 ff., samt ABR 18 med kommentarer, 1. udg., 2021, s. 432 f. Bøgerne er forfattet af tidligere og nuværende partnere hos VILTOFT.

Du kan finde bøgernes hjemmesider på:

- www.voldgiftsret.dk
- www.abr18.com

Denne artikel kan ikke erstatte juridisk rådgivning,

/ Februar 2023